

**РАСТКО  
ПЕТРОВИЋ**

**Бурлеска  
господина  
Перуна  
бога грома**

Copyright © овог издања 2023, ЛАГУНА

**Бурлеска  
господина  
Перуна  
бога грома**



## САДРЖАЈ

<i>Аванјардни роман од архаичној до модерној мисији</i> .....	9
I књига: О распуштености богова ....	35
II књига: О Набору Деволцу .....	53
III књига: Апокрифна .....	127
IV књига: Шта је било напоследку ...	157
<i>Белешка о аутору</i> .....	177



# I КЊИГА: О РАСПУШТЕНОСТИ БОГОВА

Отворио је капије раја најстарији син Перунов. Причврсти им крила са једне и са друге стране нарочитим кочићима, затим опљунуо руке, зевнуо, протегнуо се: најстарији син Перунов. Седе на клупицу, устаде, опет опљуну руке, опет зевну. Како је било врло рано, тек свитало, и очи му биле још пуне сна као ситног праха, све редом стаде да псује громким гласом. Млађи син Перунов настаде да истерује из штала црвене и путасте коње, и погледа око себе, и осети да су му мишице и рамена необичне снаге, и насмехну се. Видело се да одвише нису коњи ухрањени: на доњи део бедара карлице им бацале јаку сенку (због извесне нељубазности првог бога а због нетрпељивости обојице, бог грома и бог паше Коледо нису се пријатељски гледали у то време. Тада је Коледо скратио своме суседу пашњаке и било би то безначајно да громовник није испраћао тужним погледом стоку и дочекивао је и ценио колико лоја већ гине у њима). Овако изашавши млађи брат,

кроз капију протерујући коње, изазивајући погледа у старијег. Млађи брат погледа старијег погледом пуним изазивања, а старији брат са мрзошћу одврати главу од млађег, па стаде као да броји јато дивљих гусака. Чим му се брат изгуби, пожуре у унутрашњост раја. Мимоиђе два дома, прескочи један поток, па крај три сена, па крај једног бунара, па крај једне разваљене воденице, дође на гумно: баш један ситан девојчурак одвезује са коца волове што су вршили те их изводи да се мало одморе, баш две шеве запевахе на грани. Младић запита девојчицу где јој је сестра:

- Где ти је сестра?
- Шта ти се тиче?
- Иди је зови.
- Нећу, хоћеш да љубиш!

Девојчица:

- Што не љубиш и мене?
- Ситан си девојчурак.

Девојчица ражљућена стаде понова да везује воллове. Младић седе, устаде; седе, устаде; још једном седе још једном устаде, па пође даље путем. А то је било у рају. Идући тако срете старију сестру оне мале сестре. Звала се Велигоста, кћи бога Радгоста. Девојка стаде да се сагиње да му се поклони, и он хтеде да је поздрави клањајући се. Главе им се тако при сагибању лупише и уста им се нађоше. То је било љупко од њих: цела природа прсну у грохотан смех нежно узбуђена. Најстарији Перунов син заборави да прекори драгану, а зато је тражио (јер синоћ му је брат обећао да ће преноћити у ћилеру девојачком код Радгоста,



а јутрос га је изазивачки погледао). Кад се вратио на своју стражу, чу да му је у дворишту велика галама; бог громава је од љутине грмио. „Биће какве несреће!“, помисли, па тако одјури. И чим види очи очеве и да му овај не може да говори а да му пљувачка не бије из уста са разбеснелости, убезекну се. Увери се да је до њега кривица. Отац му викну:

– Јесам ли ти наредио да у рај не смеју ући они што су напаћени, да би у рају остало весело! Откуда да се данас, тако ти свега, заборавиш и оставиш врата нечувана! Ево нам се увукла три бедника.

Заиста се код хлеба збиле три душе и задрхтале у ужасном страху. Очи су им тако широко отворене и изван су дупља да су изгледале као очи полипске. Божји син узе их под мишку, однесе их код капије и стаде да их испитује чије су и какве су. Прва је душа била душа једног дечака. Имао је таман шеснаест година кад је умро, а док је живео, не могаше издржати да ко други чега има, а да сам остане сиромах, већ је отишао и крао на све стране и похлепно у једну врећу све трпао. Кад се прва врећа испуни, умре дечко од бола. Што не може одмах другу да набави него дангуби, умре дечко, и дечко дође трипут са врећом на плећима пред рај. Увек буде одбијен од бога који је тражио да се мали прво ослободи товара, а овај то није могао. Четврти је пут дошао и без вреће, само је нагледао толико ражалашћен да га је бог и овом приликом одбио. И ево се увукао кришом. Друга је душа била жене Мрње, оца Мрњавчевића. То беше рођака цара Степана, страховито ружна девојка, која је била

испрошена једино ради тазбине, а кад јој је муж долазио на лежиште да изврши супружанске дужности, није могао да се победи и да скрије од ње грожење, него је у ужасу окретао главу. И тако је ова остала девојком и нико није дознао да су њене груди и ноге као у највећих лепотица. Чак Мрња прогласи да је умрла, подигне јој живој ђивот, а ружна, одагнана, потуцала се као звериње по планини. Цар у лову заноћивши у Бачевици, примети да су јела зготовљена као за његовог детињства. Кажу му да је нека ругоба преклињала ловце да она припреми цару ручак. Тако цар позна своју рођаку, па јој се закле да ће је пред њиме милувати њен женик ако није рад да погине. Ту ноћ жена се убила. Зашто? Не зна се. Трећа душа патничка била је опет једног старца. До половине живота спремао се за старост: трпео, скупљао, трудио се. Од половине живота мислио је само на младост, а гле, што је главно, чинила му се она пуна занимљивих доживљаја и уживања. Умро је кад се доцрпео, а расплакао се тек на путу од гроба до раја. И он је због суза одбијан и сад се вешто подвукао. Није се више могао избацити из раја онај који једном ту доспе. То је било први пут да је син Перунов чуо за такве доживљаје. До вечери је тог дана остао код капије замишљен; а кад вече паде, насмеја се извештачено, устаде, затвори капију, зарингла, отрча да нађе лепотицу. Сварог бог издао је закон да ниједна жена не може имати већ само једног човека; да прељуба не може бити: и одреди казне строге уз тај закон. Јер дотле жене живљаху као зверице са ким стигну, па кад им се нађе дете, однесу коме било од

мужева својих уз говор: „Ево ти детета!“ А човек би само приредио гозбу за ту радост што га је снашла. По неколико дана и ноћи пило се из врло великих купа. Дешавало се кад се опију да, са жеље да и дете напоје медовином, у каквом га пуном котлу утопе. Његов син Дажбог, бог сунца, и светлости и богатства, чувао је тај закон 7470 дана, што чини скоро двадесет и по година. Једнога дана дознаде Дажбог да бог Тројан, који га није волео никако, гази све издане прописе. Већ више година осећајући се слаб пред сунчевом светлошћу, иселио се Тројан из раја. Дуж реке Саве, на по неколико сати хода начинио је читав низ двораца, којима је и дворишта покрио крововима, а прозорске су дебљине биле толико велике и извијугане, да ни зрачак светлости није у одаје допирао. Како га Дажбог, поваздан преходећи небо, није никад сретао, то га скоро и заборави да постоји. Но ето, душе стигоше у рај узбуђене Тројановим животом. Стигоше душе, заграјаше, проговорише углас. Дању проводи у спавању, а ноћу лута обалом и убаве жене заводи, и кад буде пред свануће у који свој двор прво стигне, за цео дан се склони. Једна девојка на ужас целог народа збаци одећу, стаде гола иза капије, почека, и најпре брата успава отровним травама. И ошинута стоји и чека од јутра до поноћи и мрмља чекајући: „Очи су ти козје, уши су ти јареће, руке су ти као јаблани, дођи!“ Народ дође раздражен, исприча Дажбогу. Прва жена. Тако да су сва већ сеоска деца стала певати витлајући се сокацима: „Очи су ти козје, уши су ти јареће, руке ти вити јаблани, умирем од жудње; ох, ох; ах, ах!“ А веле

да је долазио на коњу и да је одскочивши са коња, дочекивао се у један мах на обе ноге раскорачене. Кад стигне, величанствен је и велики. Ускликне: „Груди ми се рашире и толико израсту да собом свет испуне, и толико сам велики да сам пољубац устрептали. Као копци залећу се моји коњи у непријатеља, затежу се лукови, са њих стреле одскачу, на мишицама је дух божији, земља се тресе, грми, киши, киши огањ. Ја сам ужасан; кад се залетим, свалим једног по једног као биволе у воду, и онда се разбесним поврх лешева нагомиланих, развичем се, разгрмим, почешем се по глави. У мени су све планине. Кога данас оборим да више не устаје. Слећем с коња као кад се цела гора топола обара. Руке су ми тако размакнуте и раширене као рај да хоће и љубу бога Перуна да загрле. То су две реке. Очешем ногу о ногу!“ Душе згађене се загледаше, испричаше: да он напусти драгану брзо и заведе другу, а она га прва још увек чека. Драгана прва, драгана друга. А где нова мила не уме да нађе других речи, већ не знајући ни сама, понови оне што је чула: „Очи су ти козје, уши су ти јареће, руке јабланске, најлепши, горим!“ Ускоро га безбројно девојака, хиљаду, милион, милијарду, седамдесет седам милијарди, бескрајно милијарди чекало, певало за капијама, свака засебно. Бескрај жена чекало, а само једна није патила. И тако редом и ужасно, много бола и патње трепери у ужасу. Душе дигоше руке увис, па стадоше да се клањају и клањајући се ударају главом о земљу; и да преклињу; душе мртве за оне што осташе живе. Дажбог се згрози и расрди. Нареди да свима овим молиоцима израсту

крила шестокрилна и бркови. После дугог размишљања реши се да ради опрезно и да казни немилосрдно. Прво пође из раја те обиђе све заведене тражећи им да му издаду начин на који ће их моћи осветити. Тако овај догађај дође до ушију небеском богу Дажбогу (овај бог имао је много бриге због морала), те оде код девојака и преклињући молио их да му кажу начин. Девојке нису хтеле никако испунити му жеље, али их он са сузама почне молити, представљајући им људско сиромаштво. Оне му ни онда не хтедоше рећи: бог је пао у очајање и молио је без престанка. Девојке онда без предомишљања све до једне рекоше му: „Никако га нећемо издати; уши му јареће, диван је, баш треба да живи!“ А Дажбог му ипак дохака овако: погоди се пред вече код последње убавке Тројанове, па одмах кришом почупа језике свима домаћим петловима. И Тројан кад стиже, а слуга његов одмах стави коњима зобнице, Дажбог одмах некако замеси у њима зоб песком: јер није онај полазио од драге, већ кад коњ зоб изеде и кад запоју петли; и тако је таман имао времена да стигне до дворца пре сунца. Кад би скоро доба, слуга дође, опипа врећице, види пуно, пуно, врати се. Тројану је спавала девојка на десној руци, он је левом грлио. А никако да се петлови развичу. Већ онај посумња; хтеде да извуче обнажену десницу. „Не иди, не иди још; певци се не буде!“ Тројан ускочи на коња. Дан је свитао. Тројан погони ждрепца. Већ се планине оцртавале. Тројан још погони коња. Сунце се помоли. Тад Тројан сакри се у пласт сена; тад Дажбог посла Перуновог сина да коњи, пасући, пласт разбуцају.

Скривен бог стаде да се растапа под сунцем, али он потрча и ускочи у језеро Засавицу и у њему нестаде. Одавде се развише чудни догађаји. Ражалошћене девојке подговорише своје очеве лажући их којешта на Дажбога. Ови дохвате сунчаног бога па га с великом муком баце у Саву. Река је дуго прштала као да се што гаси у њој и потпун мрак овлада светом. Богови се досете у чему је ствар; пођу да траже свог друга. Ишли тако, ишли, док нису приметили да из Саве просијава као луч.

Један збаци одећу, зацвокоће, загњури се, извади га, луч скочи на небо, сунце опет засја, богови се обрадују, врате се. Све оне девојке до једне буду набијене на коња, ради извесних симбола.

Одмах затим из Засавице учеста излазити неки вран бик па убијати волове и краве свих богова које су ту долазиле на пашу. Перун, који је био и ковач, скује својим воловима на рогове гвоздене шиљке; кад наиђе на њих врани бик, буде пробуражен. Остављајући за собом читаву реку крви, стрпа се у језеро и више се не појави. Али стаде тући град за седам година. После седам година опет се нађе онај црни бик. Као намет, села му мораху давати своје девојке. Ако би биле ружне, бик их је враћао недирнуте, друге би обљубљивао па враћао: најлепше је задржавао по неколико дана. И чудно да су се највећма стиделе у селу за себе оне што су долазиле с језера здраве и читаве. Тако дође ред и на кћер једног сеоског кмета. Отац јој рече да се моли Тројану, да му приноси жртве; мајка да принесе жртве Дажбогу. Девојка помисли: „Сунце ми је драже

од свега; волим принети сунцу нег демону.“ Док је чекала, јави јој се неки јунак и обећа да ће убити бика под условом да је сам после обљуби (њој се младић већ ионако био допао). А то био Дажбог, бог сунца. Пољуби је, убрише уста; опет је пољуби, опет убрише уста, па јој метне главу у крило да га бишти, и заспа. Дажбога пробуде сузе девојачке. Бик се већ приближавао. Скочи, замахне пет пута мачем око себе, заклик-ће. Бик већ умре. Пошто је већ девојку одвео оду и вратио се да одвуче и плен, бика већ није било на оном месту него се некако искобељао још једном. Остало је све везано за Тројана несигурно. Ту код Саве има неки рудник, па кад су 1327. год. копали, рудари наиђу на неког идола са златном главом чије су уши биле јареће. Они навале да га извуку, проговори овај идол: „Море, људи, оставите ме, зар ме је мало моја страст кињила (он се то гадније изразио) него ћете сад и ви!“ Ови опет навале на њега, он им опет исто проговори; и тако трипут, док се оном идолу не досади те закле Дрину, Саву и Колубару да дођу да му помогну: једино Засавица и незвана дојури му у помоћ, па се рудари једва спасу. А ниже уточишта Засавице у Саву, на пет домашаја копљем, налазе се рушевине што их је Сава поплавила. Старији памте да је град негда био на обали, а гњурци су приметили на граду шестора врата с катанцима. И ваде из потопљених одаја пуно женских појасева. Народ и сад приписује тај град богу Тројану као и онај на планини Церу и друге. Од овог догађаја са Тројаном сам Дажбог одрекао се закона свога оца Сварога, те у рају више нико на њега и не помишља.

Отуд онај син Перунов онако слободно и радосно пође с вечери својој драгани. Рај је био окружен високим палисадом. Како је задруга богова у почетку била мала, то је и рај остао тесан: мало шумица, мало њивица, паша, утрине и кут с домовима. Најпре су сви живели заједно кô добри синови и браћа, доцније се издвојише у вајате, ал' се ипак нису одвећ удаљавали. Дом Перунов: зграда од растових дрвана са кровом издигнутим, укопана мало у земљу, звана руски земљонка, пољски земјанка, српски земуница, чешки земница, и још звана бусара, лубњача, приземка, иша, хиша, хжта, узем. Около споредне зграде: торови за стоку, хлевови; па кошеви за жито, дувне; па клетови, и пећи и кућарице, штале и качњаци за каце, бурад и алате. У кући доста чисто; прозори олепљени осушеном бешиком те ветар лупка о њих, у среди огњиште; у једном углу буцак, у другом углу мутвак, у трећем углу долап. У четвртном је велика постеља застрга. Још је у кући полица и атула, неколико треножаца, пуно кожа што смрде, копља, стреле, праћке. Мати Перунова седи пред креветом на земљи, треби се, груди врло дугачке и исушене наслониле се на трбух, очи сузе од старости. У шљиваку синовци, синовице, нећаци дугачком мотком отресају шљиве са грана. Врло им је било запарно под кошуљама и чакширама и кад се дигне глава зраке прожижаху кроз очи. Други су младићи и девојке, млађи по добу, скупљали шљиве у котарице. Девојче Брана опази на грани три шљиве близне; неће да их отресе да се не би раставиле, али хоће да их узабере да би их дала својој снахи, не би ли



и она родила близнаке. Била се зато попела на дрво. Под тим дрветом се нађе одједном највише дечака да скупљају. Очима заљубљеним не скупљају се брзо шљиве. Догод је Брана била на гранама, ниједна нова шљива није упала у котарицу. Родице је гледаху са мрзошћу. Брана је сишла црвена као дрењина.

Уопште кад се говори о рају, нека се говори о љубави, и то не о љубави пуној тужних сусрета, него о љубави распуштености и досаде: оно ће се говорити о оној првој кад буде реч о земљорадницима девољским. Три старије кћери Радгостове ишле су сваку ноћ људима за које су биле кришом удате. Како су морале прескакати палисаде раја, и после трњаке, то су се у зору враћале рашчупане и исцепане. Тек је отац то приметио кад је видео да су бремените и онда их све три дао убити. Сам Радгост заљубио је своју сестру када су ишли кроз гору и њој од умивања синуло лице: „Стани, Радо, да се договоримо, хоћу ли ти ноћас доћи.“

– Ћути, Радгосте, зар не знаш да смо брат и сестра!

– За крепког младића нема закона, нити за лепу девојку има рода!

Сестра му је наредила да од палисада до палисада ископа дубок јарак за једну ноћ и да спроведе воду, па да му буде жена. Он сву ноћ није копао будаком него се својим огромним растом само пробијао кроз земљу, а за њим остајало корито. Да је месец изашао, он би и учинио што је наумио, али овако је у помрчини кривудао по свем рају. Тако га и зора затекне и он одустане од посла. Чак је и у храмовима својим имао пурпурне

постеље у којима је каткад ноћивао са женама што су га обожавале. Црноглав, који је имао златне бркове, састајао се са удовицама и распуштеницама. Купала, бога пролећа, мати, богиња земље, заволела је једном овако. Сто дана није видела свога сина који је ходао са звезде на звезду. Прво вече по повратку пође испред мајке са лучама да јој осветли пут. Она га је дуго пратила па извикну: „Дивни сине, да ми хоћеш бити други муж! Такав врат витак и снажан, таква плећа широка, такви дивни листови, такве мишице, такве шаке, таква коса!“ Купало је као роб пољуби у раме. Опет подиже луче, опет продужише кроз мрак. Отац Корзу, љубоморан на сина, баци се копљем за њим и рани. Сад долази јединствен изражај дивљења целе природе. Купало је на самрти; сестра Лада, лепотица, пуна сестринске љубави, однела га је у поље, далеко од гњева очева, далеко од љубави материне. Плаче над братом пролећем што ће умрети. Зато што је Купало пун лепоте, самилости и смелости младићке, све што је око њега хоће да му помогне. Трава и земља омекшавају да би му били постеља, небо и облаци се сагибају да га покрију, камен се загрева место јастука, дворе га јеле и омаре, скупљајући све мирисе планинске ветар му спрема понуде, киша из облака га умива, поји га соко сива тица, милује га сунце са висине, походе га мравићи из траве, пуни су бриге листови на гранама, жале га небеске звездице, љубе га горске дубице, мазе га цветови детелине, шапућу му зрикавци, буди га горски вук, открива га зора невеста, целива га лахор јутарњи, клањају се чопори волова, дају му

своје млечне сузе краве тек истеране, грле га чобанице, кити га класје житно, чува га хладни студени извор, поздрављају га рибе из река, певају му валови изворски, кличу му горе и брда, дозивају га дивљи голубови, дозива га фрула са трла, дозивају га овце и овнови, дозивају га ждредице разигране, дозивају га токе јуначке. Оздравио Купало. А где где се намеће једина сентиментална љубав боџова. Перун хоће да уда сестру Сорју, боџанство сунчане светлости; проси је месец, сам Манус: у њега су жуте ноге до колена, жуте руке до рамена, на грудима има уста и очи што се увек смеју. Сорји се Манус допада, али таст тражи да из преко девет мора врати златокрилу утву која му је побегла и уз то да му тамо узбере и донесе златну јабуку. Манус и три сина боџија плове чуном. Један пева колико га грло носи; све рибе помаљају главе и пажљиво слушају; један дрема и смеши се, један крмани. Манус је на кљуну, мотри; његова је слика дугачка, сјајна, ломи се у води. Чамац плови. Облаци плове. Звезде сијају. Ноћ. Кад стигну за девет мора, месец ухвати утву, стрпа је у недра, а недра му се грохотом насмејаше. Убије аждају, откине с дрвета златну јабуку. То је дрво онај храст почетка света. Опет седну у чамац, враћају се. Један син боџи кваси руку у води и шапуће име лепотице: изгледа му ово необично лепо и велико, да мирише на мајчину душицу. Један сам себе шашољи по глави. Чим предаду што су донели, буде велика свадба и сви се грохотом смејаху. Младенци се сведоше у ложницу. Одједном тек су се састали, а месецу се учини да треба негде да жури, да овако

губи време. Толико га то узбуђује да три пута пада у несвест и повраћа се; од бледила сав изгледа као да ће да умре. Украде се пажљиво из одаје па се из раја испне на небо и пође да се провлачи кроз облаке, неодољиво као месечар. У ствари, он и не зна да је заљубљен у Аухрену, богињу зоре, и да њој то жури. А она је на другом крају неба, иза свих звезда, купа се међ трскама и зна да ће он доћи; дршће. „Манусе, Манусе, роде мој!“ Ено га Манус стиже; од запрепашћења са њене лепоте обезнани се. Потом скочи, поклони се до земље и баца капу о земљу и дохвати купу медовине: прву просу, другу испи, трећу разби. Засмеја се раскалашно. Искочи из трске, отрчи у шталу, баца се првом коњу у седло па нестаде. За сат га ето са сватовима да сва небеса звуче од писке зурли и таламбаса. „Аухрена, Аухрена, голубице моја, грлице, огромна је младост у мени као непреполовљена језера, утопићу те њом; ах Аухрена, ах Аухрена, дивко небеска румена!“ А невеста сваког љуби у руку и прегибда се: глава просто да јој се сломије од силног бакреног и златног накита. „Реци ми, мој жениче, ти си и за Сорјом овако жудео, јуче?“ Манусове се прси насмејаше: „Ха-ха-ха-ха!“ Столови су пуни диња и печених бундева, пуни коканог зрневља, пуни грожђа. Оловина, пиво, медовина и сурутка пију се на бакраче. Две голубице слећу на храст веселенски, један сват повади златне ножеве, отвори срца тицама. Сви вичу: „Крв, крв, крв!“ Пева се, пева се, пије се! Уто Перун долеће на ватреним колима да свети сестру. Небом грми, облацима тутњи. Шта ли ће бити? „Реци ми, мој жениче, жалиш ли што

си зажудео ноћас за мно҃м?“ Уста на глави одговорише: „Ах-ах-ах!“ али уста на прсима засмејаше: „Ха-ха-ха-ха!“ Здравоме нека си, шураче Перуне; у твоје здравље ова, у моје здравље ова, у здравље моје жене Аухрене трећа! Перун замахне копљем тако да из погођеног храста крв потече. Сви вичу „Крв, крв!“ Натопише се тада крвљу венци сватовски и велови, застирке па столовима, дојке у жена, плећа у младића, руке, кокана зрна се расуше, крв се измеша са вином и оловином. Света крв потече да освети прељубу људи. Но Сорја, милостива невеста је расплакана; у души јој више нема мржње. Замолила је брата да отпечати осамнаест извора, па је њиме спирала окрвављене венце, застирке, столове, дојке, бедра, косе, да све засија и насмеја се. Аухрену и Маиуса је сахранила и оплакала. Манус је месец, Аухрена је зора, Сорја је сунце, а Перун је киша огњена јутарња. Него то је споредно, главно је да је младост у мени и двадесет и две године, затим очи су ми зелене, чело ми је високо, уста су ми пуна љубави.

Док је Перун ковао нове карике за појас, а његова жена оправљала рубље, дотле је нећак, онај до најмлађег, дувао у мехове и распиривао ватру. Варнице су летеле у димњак, а он је мислио на једну постељу девојачку на којој су остала угнућа од главе, плећки и бокова. Девојка је тек скочила сањива, обула се, одјурила да прихвати бачве. Како је то добро мислити на постељу девојачку; очи се у младића продуже, уста запију. Перун кује, кује, кује нове карике, жена му оправља пртене чакшире, прошивајући иглом од рибе коштице. Угнућа од девојачких прсију су као два

гнезда препеличја још врућа а блиска. О, топле препелице, слетите на рамена красноме младићу, увуците му кљуниће у уста. Тај најљупкији младић, најновији, најмлађи, најлепши што распирује варнице за Перуна, то је Велес. Он је љубавник жита, земље, младости, сунца, траве, он је љубавник свега од неба до земље. Духовни љубавник стараца, мужева, дечака; неодољивих жена, девојчица, старица; све му се отварају и дају јер је лажљив као и сви љубавници и извештачен. Чим види човека који мрзи одмах му прича о бескрајној мржњи, човеку који краде говори да је крађа висока и јединствена, убицама о крви, старцима о смирености, старицама о деци, деци о дубоким шумама и кепецима, младићима о смелости, дечацима о пијанству, женама о спокојним мужевима, а онима о кротким невестама, девојчицама говори о очима нечијим што су као поља непокошена, дрвима о масној земљи, овој о провали облака, бродовима о поузданим крманошима, шумама о столећима, небу обећава авијатичаре, а свима превелику предобру, премилу савршеност. Све он то стиша уједно и мири; и ваљда верује да се то може, кад је тако сигуран у себе. Ипак највише воли да мисли на девојачку постељу. Зимус била мећава, а Велес пешачио по земљи увијен сав у коже, тако да му се само очи виделе. Скоро се био смрзао кад наиђе на хжете нечије у којима је зимовала са стоком нека дивна млада девојка. У колиби велика врата, два пса спавају код девојачких ногу, ова навија клупче; топло је. Чим младић уђе, девојка узвикну: „То си ти, Велесе, по очима са те познала!“ Одмах настаде љубљење: „Какве су

ми очи, да их познаш?“ – „Младаљачке.“ Велес седне, устане, скочи, поскочи и жене су већ његове. Љубав је најлепша ствар на свету, као и песме љубавне, као и младићи, као и девојке. Цео се свет грли, цео се свет весели, цео се свет смеје, чак и ако је у досади; сем кад плаче.

Него постоји један бог звани Триглав, који има три главе: једну му је главу испунио сав бол раја, другу му је главу испунио сав бол земље, а трећу му је главу испунио сав бол неба. Отрован тако, преко очију и преко усана носи везане траке. Пролази кроз природу нем и слеп као идол. Ипак због неке нарочите заклетве није у стању да стави такву једну траку и преко ушију, већ опет зна за све што се дешава у свету. У селима у равници појавило се било много који су му следили примеру мада га нико није волео.

Када је Перун завршио ковање карика, његова жена опремила и пресавила чакшире, син му се вратио од драгане па се правио као да се није ни кретао од куће те вечери, и биле покупљене шљиве од младежи, и Велес се добро опрао од гари, настала је вечера врло тиха, мршава и брза. Потом су полегали скоро и не свлачећи се, по великој постељи једно крај другог. Велико топло небо зањиха се звездама, црница отвори своје поре роси, дрва се зањихаше пуна благослова, зричци зазрикаше, жабе закрекеташе, река зашуме јаче, јежеви ишеташе.

Рај је спавао.